



چشم‌انداز خصوصی سازی در صنعت نفت

خصوصی سازی سرچاه‌های نفت

صنعت نفت که به یقین مهمترین بخش اقتصادی کشور است، در مسیر خصوصی سازی قرار گرفته است.

مقوله خصوصی سازی در صنعت نفت از مهمترین تحولاتی است که این صنعت در ماه‌ها و سال‌های اخیر با آن روبه‌رو بوده است. تاکنون بخشی از سهام برخی شرکت‌های تابعه شرکت ملی نفت، ملی گاز، ملی صنایع پتروشیمی و ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران واگذار شده‌اند. شرکت ملی نفت ایران که مسئولیت اکتشاف و تولید نفت و گاز را در سراسر کشور و فروش و صادرات آن را به بازارهای جهانی در اختیار دارد، در هر یک از این بخش‌ها دارای شرکت‌هایی است که مسئولیت‌های محوله را به انجام می‌رسانند.

بر اساس تدابیر پیش‌بینی شده در حوزه فعالیت‌های این شرکت، بخش بالا دستی تولید نفت و گاز، از واگذاری مستثنی شده‌اند. بر این اساس، از شرکت‌های زیرمجموعه شرکت ملی نفت ایران، سهام برخی شرکت‌های بخش مهندسی و خدماتی واگذار شده‌اند. همچنین در زیرمجموعه شرکت ملی گاز ایران که مسئولیت پالایش، انتقال و توزیع گاز را در اختیار دارد، در حوزه توزیع، بخشی از سهام برخی شرکت‌های گاز استانی و شرکت‌های پالایش گاز و پالایشگاه‌های در حال ساخت واگذار

شده‌اند. در زیرمجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی هم که مسئولیت پالایش نفت و تولید فرآورده‌های نفتی، انتقال و توزیع فرآورده‌ها را در سراسر کشور بر عهده دارد، سهام پالایشگاه اصفهان و بخشی از سهام پالایشگاه تبریز واگذار شده و بر اساس برنامه‌های اعلام شده، مابقی پالایشگاه‌ها به ترتیب آمادگی، در صف خصوصی سازی قرار می‌گیرند. همچنین شرکت مهندسی و ساختمان نفت - بازوی مهندسی و اجرای طرح‌های شرکت نفت - در فهرست واگذاری‌ها قرار دارد. در خصوص شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران نیز که مسئولیت انتقال فرآورده‌های نفتی و نفت خام را در کشور بر عهده دارد، با توجه به اهمیت و جایگاه آن در زنجیره تأمین سوخت و انرژی در کشور، بحث‌هایی در خصوص مستثنی شدن این شرکت از واگذاری در جریان است.

در زیرمجموعه شرکت ملی گاز ایران، احتمال عدم واگذاری شرکت انتقال گاز - به عنوان مسئول بهره برداری از خطوط لوله فشار قوی و ایستگاه‌های تقویت فشار گاز - وجود دارد. گفتنی است خصوصی سازی در شرکت ملی

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ نفت نوامبر

۶۷ کریسمس شاد برای بازار نفت

۶۸ تحولات انرژی

۶۸ طرح ماه

صنایع پتروشیمی با توجه به ماهیت فعالیت‌ها و مأموریت این شرکت که جزو صنایع پایین دستی صنعت نفت محسوب می‌شود، از شتاب و سهولت بیشتری برخوردار است. بر همین اساس، خصوصی سازی در این شرکت و زیرمجموعه‌های آن - که شامل شرکت‌های تولید کننده محصولات مختلف پتروشیمی هستند - به سرعت پیگیری می‌شود.

چالش‌های خصوصی سازی

با وجود تلاش‌های انجام شده برای تحقق خصوصی سازی در صنعت نفت، هنوز اهداف واقعی این فرآیند محقق نشده‌اند. بدیهی است منظور از اهداف در این بخش، تنها تحقق ارقام پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سالانه در خصوص واگذاری شرکت‌های تابعه صنعت نفت نیست.

خصوصی سازی فرآیندی است که فلسفه اجرای آن در اقتصاد کشورهای مختلف، افزایش بهره‌وری اقتصادی، توسعه ظرفیت‌ها و بهره‌گیری بیشتر از پتانسیل‌های اقتصاد ملی در حوزه‌های مختلف تولید کالاها و خدمات است. بر این اساس و با در نظر گرفتن لزوم اجرای این فرآیند و اهداف آن، نمی‌توان انتظار داشت که خصوصی سازی در بخش‌های مختلف اقتصادی و صنعتی و در کشورهای مختلف با بافت‌های متفاوت اقتصادی، با تبعیت از فرمول اقتصادی مشخص و یکنواختی تحقق یابد. هر چند در این زمینه، استفاده از تجربیات کشورها و صنایع مختلف می‌تواند در تحقق اهداف خصوصی سازی مؤثر واقع شود.

توجه به یافته‌های کشورها در این زمینه و مبانی نظری اجرای خصوصی سازی در اقتصاد کشورهای مختلف نشان می‌دهد افزایش بهره‌وری و راندمان در مجموعه اقتصاد ملی، باید با در نظر گرفتن شرایط

علاوه، بخش عمده برق مصرفی در کشور، توسط نیروگاه‌های حرارتی و سیکل ترکیبی - که مصرف کننده فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی هستند - تولید می‌شود.

کرده است. توجه به مجموع ملاحظات فوق در ترسیم مسیری که صنعت نفت ایران قرار است در حوزه خصوصی سازی ببیند، از اهمیتی حیاتی برخوردار است. نگاهی به مبانی نظری و دلایل طرح مقوله خصوصی سازی در اقتصاد ملی نشان می‌دهد که هدف راهبردی در این حوزه، افزایش کارایی، بهره‌وری و توسعه ظرفیت‌های اقتصاد ملی می‌باشد. همچنین تجربه کشورهای مختلف در زمینه ارتباط با شرکت‌های ملی حوزه انرژی نشان می‌دهد تنظیم نحوه تعامل با شرکت‌های ملی انرژی بسیار حایز اهمیت است.

واگذاری فعالیت‌ها به بخش خصوصی در شرایطی به اهداف واقعی خصوصی سازی منجر خواهد شد که بستری لازم در بخش خصوصی - به

خصوص ظرفیت پاسخگویی و مسئولیت پذیری در قبال تعهدات ملی در این بخش - فراهم شده باشند. بر این اساس، نقشه راه در حوزه خصوصی سازی صنعت نفت، باید با ملاحظه پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های این بخش ترسیم شود تا بتوان کارایی و بهره‌وری این حوزه را افزایش داد. ■



ویژه هر بخش و بسترهای موجود برای واگذاری فعالیت‌ها به بخش خصوصی صورت گیرد. بررسی نقش صنعت نفت در اقتصاد ایران نشان می‌دهد که این بخش، مهمترین زیرمجموعه اقتصاد ملی بوده و لوکوموتیو توسعه اقتصاد کشور به شمار می‌رود. بیش از ۸۰ درصد درآمدهای ارزی اقتصاد ایران، به طور مستقیم وابسته به صنعت نفت است و بخش مهم دیگری از این درآمدها به طور غیرمستقیم، ریشه در فعالیت‌های این بخش دارد. همچنین بخش قابل توجهی از صنایع داخلی، تأمین کننده کالاها و خدمات مورد نیاز صنعت نفت است و

از این طریق، وابستگی قابل ملاحظه‌ای به این بخش وجود دارد.

نقش راهبردی دیگر صنعت نفت در کشور ما، تأمین نیازهای روزافزون اقتصاد ملی به اشکال مختلف انرژی است. بر اساس آخرین آمارهای منتشره، بیش از ۹۸ درصد انرژی مصرفی در کشور توسط نفت، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی تأمین می‌شود. به

نقش مهم دیگر صنعت نفت، ترسیم ابعاد حضور و نقش آفرینی کشورمان در عرصه اقتصاد بین‌المللی و منطقه‌ای است. صادرات نفت به بازارهای جهانی، همواره یکی از مهمترین پارامترهای مطرح در معادلات مربوط به ایران در سطح جهانی است و در اختیار داشتن جایگاه دوم تولید نفت در منطقه و ذخایر گاز طبیعی در دنیا، چشم‌انداز این حضور را پُررنگ‌تر

نفت نوامبر

گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

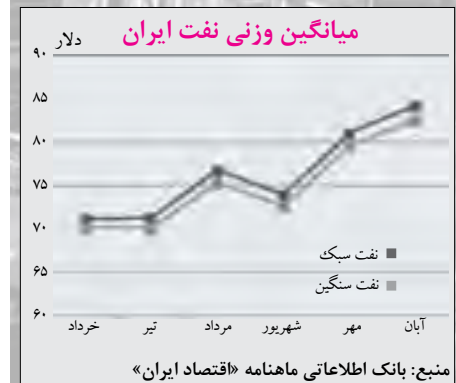
قیمت نفت خام در بازارهای جهانی در معاملات ۱۰ نوامبر به بالاترین سطح طی ۲۵ ماه اخیر رسید. کاهش غیرمنتظره ذخیره سازی نفت خام ایالات متحد سبب شد که قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدییت (WTI) به ۸۸ دلار در هر بشکه برسد.

در این تاریخ، قیمت نفت خام WTI در بازار نیویورک برای تحویل در ماه دسامبر به اندازه ۱/۰۹ دلار (معادل ۱/۲۶

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۸۴/۱۲	۸۲/۲۲
شمال غربی اروپا	۸۴/۹۱	۸۳/۶۱
مدیترانه	۸۴/۰۶	۸۲/۵۶
آفریقای جنوبی	۸۴/۸۶	۸۳/۵۶
میانگین وزنی	۸۴/۳۵	۸۲/۶۷

یادداشت: متوسط اول تا دهم نوامبر استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

درصدی تقاضا نسبت به دوره مشابه سال قبل، دلیل این امر می‌باشد. این تقاضا، عمدتاً از صادرات به اروپا به دلیل وقوع اعتصاب در فرانسه و توقف تولید پالایشگاه‌های این کشور نشأت می‌گیرد. گفتنی است میزان ذخیره سازی بنزین با آفت ۱/۹۲ میلیون بشکه مواجه گردیده است. افزایش تقاضا موجب شده موجودی فرآورده‌های نفتی در مجموع، معادل ۱۲ میلیون بشکه در هفته اول نوامبر کاهش یابد.



درصد) بیشتر شده و در سطح هر بشکه ۸۱/۸۷ دلار تثبیت شده است. کمترین و بیشترین قیمت معاملات این نفت خام در نهم نوامبر گذشته به ترتیب ۸۶/۱۰ و ۸۷/۲۱ دلار گزارش شده است. گفتنی است بهای نفت خام برنت نیز در بازار ICE لندن با ۶۳ سنت افزایش به بشکه‌ای ۸۷/۹۶ دلار بالغ گردید.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرده بر خلاف پیش‌بینی‌های صورت گرفته مبنی بر ذخیره سازی نفت خام آمریکا، حدود ۳/۳ میلیون بشکه از حجم ذخیره سازی آمریکا کاسته شده است. همچنین واردات نفت خام این کشور در هفته اول نوامبر، معادل ۴۸۹ هزار بشکه در روز کاهش یافته است. به علاوه، طبق گزارشات منتشر شده از موجودی کوشینگ اوکالاها رقمی معادل ۱/۷۵ میلیون بشکه کاسته شده و ذخایر آن به ۳۱/۸ میلیون بشکه رسیده است که پایین‌ترین سطح از ماه آوریل تاکنون می‌باشد. سطح ذخیره سازی فرآورده‌های میان تقطیر شامل دیزل و سوخت گرمایشی هم ۵ میلیون بشکه کاهش یافته که افزایش ۱۶